

STORTINGET

Innst. 164 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 8:69 S (2017–2018)

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Bastholm om å utrede en norsk skatt for selskaper med digitale inntektsmodeller – en «Google-skatt»

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet ble følgende forslag fremmet 23. november 2017:

- «1. Stortinget ber regjeringen utrede ulike muligheter for å skattlegge verdiskapingen i Norge fra multinasjonale selskaper med digital inntjeningsplattform samt vise hvordan en slik skatt kan innføres på en måte som senere kan harmoneres med et ventet tilsvarende skatteregime i EU.
2. Stortinget ber regjeringen bruke internasjonalt samarbeid aktivt til å støtte opp om et felles europeisk system for skattlegging av multinasjonale selskaper, inkludert en midlertidig modell for selskaper med digital inntjeningsplattform.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse og begrunnelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fredric Holen Bjørdal, Ingrid Heggø, Åsunn Lyngedal, Arve Sigmundstad og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, lederen Henrik Asheim,

Mudassar Kapur, Vetle Wang Soleim og Aleksander Stokkebø, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Jan Steinar Engeli Johansen og Helge André Njåstad, fra Senterpartiet, Oddvar Iglund og Trygve Slagsvold Vedum, fra Sosialistisk Venstreparti, Olivia Corso Salles, fra Venstre Solveig Schytz, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, fra Miljøpartiet De Grønne, Per Espen Stoknes, og fra Rødt, Bjørnar Moxnes, viser til at finansministeren har uttalt seg om forslaget i brev av 18. januar 2018 til finanskomiteen. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen viser til at globale teknologiselskaper kan levere tjenester i stort omfang i et marked uten å ha fysisk tilstedeværelse der, en tilstedeværelse som etter gjeldende internasjonale skatteregler er sentral for å kunne skattlegge et utenlandsk selskap. Komiteen understreker også at forbruk av varer og tjenester i Norge gir skatteinntekter i form av merverdiavgift. Merverdiavgiften bygger på prinsippet om at det er det landet hvor forbruket skjer, som har beskatningsrett.

Komiteen vil påpeke viktigheten av å ha et effektivt skattesystem og internasjonale løsninger som sørger for at multinasjonale selskaper beskattes, og som reduserer muligheten for både skattereduserende tilpasninger og dobbeltbeskatning.

Komiteen mener det er viktig for både bærekraften i velferdssamfunnet og tilliten til myndighetene og institusjonene at skatteomgåelse og overskuddsflytting bekjempes. Dersom multinasjonale selskaper gjennom ulike tilpasninger beskattes på et nivå som ligger under nasjonale skatteinivåer, kan dette medføre at nasjonale selskaper taper i konkurransen med de multinasjonale.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Miljøpartiet De Grønne og Rødt, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen betydelig forsterke arbeidet med skattlegging av multinasjonale selskaper med liten fysisk tilstedeværelse blant annet gjennom aktivt arbeid i OECD samt støtte til arbeidet i G20 og vurdere mulige midlertidige modeller for skattlegging av selskaper med digital inntjeningsplattform, i tråd med intensjonen i Representantforslag 69 S (2017–2018).»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte, og senest innen høsten 2019, med en vurdering av hvordan Norge skal følge opp arbeidet som er gjort i OECD.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvilke konsekvenser innføring av en omsetningsavgift tilsvarende den som er foreslått av EU-kommisjonen, vil ha for skattlegging av multinasjonale selskaper, norsk næringsliv og norsk eksportnæring.»

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt, viser til at regjeringen adresserte denne problemstillingen i Meld. St. 4 (2015–2016) Bedre skatt, hvor det ble konstatert at skattegrunnlagene har blitt mer mobile, og at vi fremover må sikre at Norge har et robust skattegrunnlag som er tilpasset denne utviklingen. I Innst. 273 S (2015–2016) sluttet Stortinget seg til hovedlinjene i skattereformen og understreket blant annet behovet for en rask og mest mulig fullstendig implementering av BEPS-anbefalingene i det norske regelverket.

Dette flertallet viser til at internasjonale skatteregler er under press, og at det er pågående arbeid for å finne felles løsninger som sørger for mer effektiv beskatning av multinasjonale selskaper. Dette flertallet stiller seg positive til intensjonen bak forslaget og er opptatt av at Norge skal delta aktivt i det internasjonale arbeidet i blant annet OECD for å finne felles løsninger internasjonalt. Dette vil også gjøre skattesystemet mer effektivt og forutsigbart for skattyter.

Dette flertallet viser videre til at EU-kommisjonen har utredet nye regler for beskatning av flernasjonale selskaper, jf. modellen Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB).

Dette flertallet har merket seg at det både i OECD og EU vurderes løsninger der det lempes på kravet til fysisk tilstedeværelse for beskatningsrett, slik at selskapenes økonomiske eller digitale tilstedeværelse kan få større betydning enn i dag.

Dette flertallet viser til den foreløpige rapporten som OECDs Task Force on the Digital Economy (TFDE) la frem i mars d.å., som bygger på at verdier skal

skattlegges der de skapes, og hvor landene er enige om at det er behov for å se nærmere på reglene for hvordan beskatningsretten bør fordeles mellom land, med sikte på å finne felles løsninger innen 2020. Dette flertallet viser til at det i OECD-rapporten ikke er enighet om behovet for midlertidige tiltak, og at det derfor ikke gis noen anbefaling om innføring av midlertidig omsetningsavgift.

Dette flertallet viser videre til at EU-kommisjonen har foreslått at vesentlig digital tilstedeværelse skal gi land beskatningsrett på lik linje med fysisk tilstedeværelse, et forslag som må anses som EUs innspill til internasjonale prosesser om skattlegging av digitalisert økonomi. Dette flertallet har merket seg at dette forslaget vil forutsette oppdatering av medlemslandenes bilaterale skatteavtaler for å bli effektivt, og at kommisjonen derfor har lagt frem en anbefaling om reforhandling av skatteavtaler slik at definisjonen av fast driftssted omfatter vesentlig digital tilstedeværelse. Dette flertallet mener dette viser stor vilje nasjonalt og internasjonalt til å finne løsninger på utfordringene som representantforslaget tar opp, men at det er stor politisk og faglig uenighet om hvilke løsninger som vil kunne sørge for en rettferdig og effektiv skattlegging av multinasjonale selskaper.

Dette flertallet viser til at EU-kommisjonen i påvente av internasjonal enighet har fremmet forslag om en midlertidig omsetningsavgift på 3 pst. av visse digitale tjenester som skal målrettes mot digitale tjenester der brukermedvirkning bidrar vesentlig til verdiskapingen i den digitaliserte virksomheten. Det kreves enstemmighet blant medlemslandene for å vedta felles skatteregler i EU, og det er usikkert om forslaget vil bli vedtatt i EU. Dette flertallet viser i den forbindelse til at land som Irland, Sverige, Danmark og Nederland har argumentert mot at EU skal vedta digitale skatteregler før en internasjonal enighet foreligger.

Dette flertallet viser til at det er flere pågående regelverksprosesser med nasjonale tiltak som har til hensikt å beskytte det norske skattegrunnlaget, som utvidelse av rentebegrensningsregelen til også å omfatte eksterne renter, styrking av reglene for hvor et selskap skal anses hjemmehørende, kildeskatt på rente- og royaltymbetalinger og lovfesting av omgåelsesregelen. Dette flertallet viser videre til at det også er nedsatt et utvalg som blant annet skal vurdere om skatterådgiveres opplysningsplikt bør utvides. Parallelt deltar Norge i internasjonalt arbeid hvor formålet er å styrke de internasjonale reglene, blant annet videre klargjøring av OECDs retningslinjer for internprising.

Dette flertallet viser til at det er innført landfor-land-rapportering til skattemyndighetene. Flere av disse viktige tiltakene er oppfølging av Stortingets behandling av skattemeldingen.

Dette flertallet viser også til at regjeringen den 20. mars 2018 sendte et forslag om opplysningsplikt for formidlingselskaper i delingsøkonomien (tredjeparts-opplysninger) på høring. Forslaget gjelder opplysningsplikt for særskilte tjenester som formidles over digitale plattformer. Høringsfrist for forslaget er satt til 1. juni 2018.

Dette flertallet antar at opplysningene kan gi nyttig informasjon til skattemyndighetene, og at de dessuten vil kunne forenkle skatteprosessen.

Dette flertallet vil samtidig understreke at det haster med å arbeide frem nye internasjonale løsninger og skatteregler for å skattlegge multinasjonale selskaper på en mer effektiv og rettferdig måte som er tilpasset den globale digitale virkeligheten. Dette flertallet har merket seg arbeidet som gjøres fra norske myndigheters side i utviklingen av nye internasjonale skatteregler gjennom en aktiv rolle i OECD og opp mot EU. Dette flertallet vil oppfordre regjeringen til å forsterke det internasjonale pådriverarbeidet og bidra til enda raskere fremdrift på igangsatte prosesser.

Dette flertallet mener Norge ut over å beskytte skattegrunnlaget bør være varsom med å innføre særegne nasjonale skatteregler som svar på felles internasjonale utfordringer.

Dette flertallet viser også til at en innføring av en særnorsk avgift vil kunne få negative konsekvenser for norsk næringsliv og norsk eksportnæring.

Dette flertallet er enig i intensjonen i representantforslaget, men innser at utfordringene med skattlegging av internasjonale aktører er et komplisert saksfelt. Beskatningen av globale teknologiselskaper handler primært om fordeling av beskatningsrett mellom land, og Norge bør støtte opp om det pågående internasjonale arbeidet med å finne felles løsninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil understreke at regjeringen bør komme med vurderingen av en omsetningsavgift som vist i flertallets forslag tre ovenfor, senest på samme tidspunkt som saken om plan og vurdering for å følge opp arbeidet som er gjort i OECD. Vurderingen bør gjøres gjennom en bred prosess. Disse medlemmer vil også understreke at OECD-rapporten hverken anbefaler eller fraråder innføring av midlertidig omsetningsavgift.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Kristelig Folkeparti ynskjer å framheve at regjeringa i for stor grad gøymer seg bak internasjonale initiativ og ikkje i tilstrekkeleg grad er villig til å ta leiar-skap i spørsmål om skatteomgåing, korkje her heime eller overfor andre land i internasjonale fora. Jamvel om desse medlemene er samde med fleirtalet i at det er klokt å vere varsom med «særegne nasjonale skatte-

regler som svar på felles internasjonale utfordringer», meiner desse medlemene at det ikkje dimed er grunnlag for å avstå frå alle slike tiltak. Noreg og norske skattestyresmakter har allereie vist at det er mogleg å oppnå mykje gjennom særnorske tiltak mot skatteomgåing. Det har i hovudsak ikkje vore skattegrepa i seg sjølve, men EUs negative reaksjon på dei, som har vore utfordringa med desse tiltaka i den grad dei har vorte fjerna eller reviderte i ettertid. Desse medlemene peiker på at det finst god kompetanse i Noreg rundt internasjonale skattespørsmål, og at nye verksame og ansvarlege grep mot skatteomgåing kan takast dersom den politiske viljen er til stades, og dersom ein er viljug til å stille krav til og utfordre EU i desse spørsmåla.

Desse medlemene vil framheve at nasjonale skattegrep ikkje treng innebere at norsk næringsliv oppnår ein konkurranseulempe overfor utanlandsk næringsliv, men at det motsette like gjerne kan vere tilfellet.

Desse medlemene vil elles streke under at forteljinga om EU som løysinga på skatteomgåingsproblemet som regjeringa prøver å fortelje, er unyansert. I mange tilfelle er EU problemet som må løysast, og ikkje løysinga på problemet. Oxfam lister til dømes i ein rapport frå desember 2016 opp EU-landa Nederland, Irland, Luxembourg og Kypros blant dei ti verste skatteparadisa. Ytterlegare tre av skatteparadisa på lista er land og territorium som er knytte til EU-land. Overfor Noreg har EU-systemet fleire gonger slått ned på tiltak mot skatteomgåing. Noreg har mellom anna endra reglane for kjeldesatt på utbytte med bakgrunn i ei uttale frå EFTA-domstolen, og både i 2016 og 2017 gjekk ESA til åtak på dei norske renteavgrensingsreglane. Viktigast er likevel at EU, EØS-avtalen og kravet om fri kapitalrørsle utvilsamt har hatt den effekten at ein har vegra seg for å ta nasjonale grep mot skatteomgåing som ein elles kanskje ville ha teke. Særleg gjeld dette tiltak mot skatteomgåing der gunstige reguleringar i visse EU-land vert nytta til å omgå skattlegging i Noreg.

Desse medlemene minner også om at EU sitt arbeid mot skatteomgåing vert kritisert for å vere tregt og fokusert på tiltak utan tilstrekkeleg kraft. Det er sterke motkrefter innanfor i EU i skatteomgåingsarbeidet, og desse har fleire gonger lukkast med å utsetje eller blokkere naudsynte endringar. EU har vorte kraftig kritisert for konsekvent å utelate EU-land på si svarteliste over skatteparadis.

Desse medlemene håper EU vil spele ei nøkkelrolle i kampen mot skatteflukt, men meiner det verkar naivt å tru at EU med sine indre motsetningar og interne skatteparadis skal kome fram til ei løysing som er optimal for Noreg. Noreg må sjølv stå opp for eigne interesser – også overfor EU.

Desse medlemene vil vidare peike på at det å hevde norske interesser i denne samanhengen inneber

å ta ei aktiv pådrivarrolle i det internasjonale samarbeidet. Omfattande åleinegang og innføring av drastiske tiltak utan tilstrekkeleg konsekvensanalyse og internasjonalt samarbeid vil vere like uheldig som å leggje seg meir eller mindre passivt bak EU og andre internasjonale aktørar. Ein slik politikk vil ikkje berre kunne resultere i store tap av norske arbeidsplassar og redusert norsk velferd, men vil også kunne gje heile prosessen med å tette skattehøl eit tilbakeslag internasjonalt. Desse medlemene peiker i denne samanhengen på at ikkje alle framlegga som har kome på bordet i samband med internasjonal skatteomgåing, har vore gode, og at mange av dei dessutan kan vere unødvendig byråkratidrivande. Skatteomgåing vert ikkje nedkjempa av vilje åleine, men av gode og verksame tiltak som kan stå seg over tid.

Desse medlemene er difor opptekne av ei ansvarleg og pragmatisk tilnærming til problemstillingane som vert tekne opp i dette framlegget, og av at ein kan finne løysingar som kan vinne breie fleirtal. Det er grunn til å problematisere at det viktige spørsmålet om skatteomgåing, der stort sett alle sterke norske samfunnsaktørar har samanfallande interesser, i stadig større grad vert prega av konflikt og retorikk i staden for at ein finn saman om gode og verksame tiltak.

Desse medlemene er difor svært nøgde med at eit stort fleirtal i komiteen har klart å verte samde om viktige vedtak som representerer ei tydeleg melding til regjeringa om å intensivere norsk innsats mot skatteomgåing betydeleg.

Desse medlemene vil streke under at eit breitt stortingsfleirtal frå høgre til venstre i politikken no har vorte samde om at tida er inne for å intensivere norsk innsats mot skatteomgåing. Desse medlemene ventar at regjeringa ikkje berre fylgjer opp dei konkrete vedtaka, men at ein også tek til etterretning at stortingsfleirtalet med dette signaliserer at ein ynskjer ein meir offensiv politikk mot skatteomgåing generelt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt mener skattetilpasningen fra store multinasjonale selskaper er i ferd med å bli en trussel mot det norske samfunnet. Når store selskaper med milliardinntekter i Norge kun betaler en brøkdel i skatt sammenlignet med norske bedrifter, undergraver dette hele den norske velferdsmodellen. Noen av de største teknologiselskapene i Norge betaler mindre skatt enn små selvstendige butikker og tjenesteleverandører. Dette er en favorisering av utenlandsk eierskap, bidrar til å svekke legitimiteten til skattesystemet og uthuler skattegrunnlaget. Disse medlemmer mener regjeringen har vært for passiv i møte med disse utfordringene.

Disse medlemmer viser til at utfordringene ikke er særnorske, men noe som rammer alle land. Det

er derfor positivt at det pågår flere prosesser internasjonalt for å finne felles løsninger på noen av de utfordringene vi står overfor. OECD-prosessen rundt Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) er et steg i riktig retning og kan føre til positive endringer. Det er likevel grunn til å advare mot en overdreven optimisme på vegne av BEPS. BEPS innebærer ikke krav om at selskaper må oppgi reviderte tall fra sine regnskap eller rapportere om kostnader. Opplysningene skal heller ikke være offentlige, og tiltaket vil dermed ikke føre til at offentligheten får mer innsyn i pengestrømmene. Dette gjør at BEPS ikke på noen måte vil være tilstrekkelig for å forhindre skattetilpasning og sikre mer rettferdig skatt. Når regjeringen viser til at de avventer arbeidet med BEPS, innebærer dette i realiteten at det fortsatt vil være fritt fram for skattetilpasningen i overskuelig framtid. Disse medlemmer merker seg også at regjeringspartiene trekker fram innføringen av land-for-land-rapportering til skattemyndighetene i denne sammenhengen. Dette er likevel ikke noe annet enn implementeringen av BEPS, og må ikke forveksles med reell land-for-land-rapportering.

Disse medlemmer viser til arbeidet i EU med Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB) og ser fram til at EU-kommisjonen legger fram et forslag. Disse medlemmer vil likevel minne om at CCCTB først ble lansert i 2011, samt relansert i 2016, uten at dette så langt har materialisert seg i konkret politikendring. Dette er derfor nok et eksempel på at å avvente internasjonale prosesser ikke er tilstrekkelig.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen jobber med justeringer av skattereglene som vil kunne rette opp i noen av skjevhetene og hullene i skattesystemet for internasjonale selskaper. Det er likevel en påfallende kontrast mellom iveren og oppfinnsomheten regjeringen Solberg har vist når det gjelder å innføre stadig nye skatteutt og fradrag rettet mot dem med høyest inntekt og formue, og den avslappede holdningen som råder når det kommer til den omfattende skattetilpasningen og den svarte økonomien som vokser fram. Disse medlemmer mener det er gode grunner til at regjeringen bør prioritere dette arbeidet, utrede og foreslå grep en kan gjøre i Norge og ta flere selvstendige internasjonale initiativ, i stedet for bare å avvente de ulike pågående prosessene internasjonalt. Disse medlemmer vil i denne sammenhengen også minne om at ikke bare har regjeringen en for passiv holdning i disse spørsmålene, men at den også bidrar til å svekke viktige ordninger for finansiell åpenhet. Eksemplet på det sistnevnte er endringene i regnskapsloven som ble vedtatt før jul i 2017, der regnskapsplikt og plikten til årsberetning ble fjernet for en stor del av næringslivet. Dette grepet gjør det enda vanskeligere for offentligheten å få innsyn i pengestrømmene i samfunnet. Et annet eksempel er regjeringens flerårige somling med å innføre et

aksjonærregister. Disse medlemmer viser til at et aksjonærregister med åpne opplysninger om de endelige eierne av aksjer også vil bidra til å sette en stopper for den skattetilpasningen som skjer ved at utenlandske aksjonærer «parkerer» aksjene sine rett før utbyttedag for å slippe unna skatt. Dette er en aktivitet som skjer i stort omfang, og som kan ha kostet det norske samfunnet milliarder i tapte skatteinntekter, jf. innlegg i Dagens Næringsliv den 10. januar 2018 av professor i finans Bernt Arne Ødegård og professor i skatterett Benn Folkvord ved Universitetet i Stavanger.

Disse medlemmer viser til at det er et betydelig rom for Norge til å gå foran i implementeringen av skattereguleringer for å hindre skattetilpasning og overskuddsflytting. De internasjonale prosessene har så langt gått så trekt at det ikke er mulig å ha tillit til at det vil skje substansielle framskritt i nær framtid. Likevel kan Norge bidra til framdrift ved å gå foran på enkelte områder. Når det beste, altså fungerende internasjonale avtaler om selskapsbeskatning, ikke lar seg gjennomføre, er det nødvendig å sette i verk det nest beste. Det bør straks settes i gang et arbeid for å vurdere hvilke tiltak som ensidig kan settes i verk i Norge. En slik vurdering må inneholde konkrete tiltak som skatt på royalties og lisenser, digital omsetningsavgift, merverdiavgift betalt av plattformene eller innføring av en skattemodell som tar utgangspunkt i hvor stor andel av et selskaps overskudd som kommer fra Norge. Disse medlemmer vil understreke betydningen av at regjeringen prioriterer dette arbeidet langt høyere i fremtiden.

Disse medlemmer viser til innspillene sendt fra Publish What You Pay Norge (PWYP Norge), som lister opp fem mulige tiltak for å sikre mulighetene til å beskatte verdiskaping i Norge, både med og uten digitale inntjeningsplattformer. Ifølge organisasjonen er dette tiltak som også senere kan harmoniseres med framtidig forventet skatteregime i EU. I brev til finanskomiteen datert 14. februar 2018 trekker PWYP Norge opp de følgende fem punktene, som kan innføres i Norge og senere harmoniseres med ventet tilsvarende skatteregime i EU:

1. Utvidet land-for-land rapportering. Dette tiltaket er nesten innført, men det er behov for å tette hullene i forskriften for at den skal fungere.
2. Flytte derivater over i en egen skattebase slik at disse ikke kan benyttes sammen med virksomhetens øvrige inntekter og kostnader til å forme instrumenter som medfører skattelekkasje.
3. Redusere effekten av urealiserte verdier: Endre regnskapsreglene slik at selskaper ikke kan dele ut utbytte av urealiserte verdijusteringer som følge av mark-to-market og andre fair value justeringer.
4. Eliminere skattelekkasje fra selskaper med virksomhet i Norge (datterselskaper) ved å innføre tilsvarende mekanisme som hindrer dobbeltbeskat-

ning av inntekter for kostnader. Tiltaket er kalt «omvendt kreditfradrag» (Reverse Tax Credit).

5. Eliminere skattelekkasje fra selskaper uten virksomhet i Norge (digitale inntjeningsmodeller). PWYP foreslår to ulike tiltak:
  - a. Når sluttbrukere kjøper tjenester over landegrensene, kan loven endres slik at når sluttbruker betaler for produktet via bank eller kredittkort, trekkes det i tillegg kildeskatt og merverdiavgift fra bank eller kredittkort. Denne kildeskatten og merverdiavgiften overføres direkte til skattemyndighetene, og selskapet og sluttbruker har dermed oppfylt sine skatteforpliktelser.
  - b. Siden selskap får tilbake merverdiavgiften, så er det ikke grunn til å kreve merverdiavgift av grenseoverskridende transaksjoner til selskaper i Norge. Det er imidlertid grunn til å kreve kildeskatt, slik at også kjøp selskap i Norge gjør fra utlandet, medfører at produkter og tjenester i Norge blir likestilt med å kjøpe produktene/tjenestene fra utlandet.

Disse medlemmer mener dette er interessante forslag, og at de bør være en sentral del av vurderingen av mulige tiltak for å sikre skattegrunnlaget i Norge.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike muligheter for å skattlegge verdiskapingen i Norge fra multinasjonale selskaper med digital inntjeningsplattform samt vise hvordan en slik skatt kan innføres på en måte som senere kan harmoniseres med et ventet tilsvarende skatteregime i EU.»

Komiteens medlemmer fra Miljøpartiet De Grønne og Rødt foreslår at de to siste forslagene til PWYP referert ovenfor som retter seg mot digitale plattformer, inngår i et mandat knyttet til å utrede muligheter for å skattlegge verdiskapingen i Norge fra multinasjonale selskaper med digital inntjeningsplattform.

Disse medlemmer vil fremme også det andre forslaget fra det foreliggende representantforslaget:

«Stortinget ber regjeringen bruke internasjonalt samarbeid aktivt til å støtte opp om et felles europeisk system for skattlegging av multinasjonale selskaper, inkludert en midlertidig modell for selskaper med digital inntjeningsplattform.»

Disse medlemmer viser til at det under finanskomiteens høring om det foreliggende representantforslaget kom flere forslag til konkretisering av hvilke tiltak som bør vurderes i en slik utredning. Disse medlemmer fremmer derfor videre følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge vekt på følgende momenter i utredningen om skattlegging av verdiskapingen fra multinasjonale selskaper med digital inntjeningsplattform:

- Kildeskatt på royalties og lisenser
- Rapportering av inntekter fra plattformene
- Digital omsetningsavgift og merverdiavgift betalt av plattformene
- Omvendt kredittfradrag
- Hvordan fange opp skattetilpasning gjort gjennom skatteparadis
- Norsk tilslutning til et fremtidig Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB)
- Krav til åpenhet gjennom krav til å publisere hva selskapene betaler i skatt i hvert land hvor de har omsetning
- Vurdere hvordan man kan gå foran med nye krav til hva et fast driftssted i et land innebærer
- Hvordan Norge kan være en pådriver i OECD for at enhetlig skattlegging innarbeides i OECDs mønsterskatteavtale
- At kildeskatt og merverdiavgift trekkes fra bank eller kredittkort ved kjøp av tjenester over landegrensene.
- Kildeskatt på kjøp fra utlandet av selskap i Norge
- Hvordan krav om enhetlig skattlegging kan innarbeides i våre multinasjonale avtaler.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Innst. 273 S (2015–2016) om Meld. St. 4 (2015–2016) Bedre skatt. En skattereform for omsitting og vekst, hvor Sosialistisk Venstreparti fremmet en rekke forslag for å forhindre skattetilpasning fra internasjonale selskaper. Det ble blant annet foreslått:

- å utrede ytterligere begrensninger i skatterådgiveres, herunder advokaters, taushetsplikt på skatteområdet,
- åpenhetskrav om skatteopplysninger i aksjonærregisteret,
- anbudsregler som gjør det mulig for offentlige innkjøpere å velge bort leverandører som ikke er åpne om skatteforhold og skatteparadis,
- å innføring av land-for-land-rapportering innen alle bransjer,
- styrking av Økokrim og Skatteetaten i arbeidet mot internasjonal skatteunndragelse og overskuddsflytting,
- å sette Finanstilsynet i stand til å overvåke og slå ned på banker og finansinstitusjoner som opererer i Norge og som bruker, tilbyr og legger til rette for bruk av skatteparadis for skatteunndragelse,
- å innføre en åpenhetsgaranti for selskaper som opererer i Norge i møte med skattemyndigheter i Norge og andre land de opererer i,

- å utrede avgrensninger for å sikre skattegrunnlaget for utbytte i kompliserte selskapsstrukturer,
- å innføre kildeskatt på renter, royalty og leiebetalinger,
- å utrede fradragsbegrensninger på fradrag for royalty,
- gjennomgang av alternativer til armlengdeprinsippet ved internprising der reelle markedspriser ikke enkelt kan observeres i åpne markeder,
- å utrede beskatning av digitale salg av immaterielle tjenester i Norge fra andre land, der selskapet opererer fra et lavskattelend,
- utredning av forslag om en omsetningsbasert minimumsskatt for multinasjonale selskaper med stor omsetning og salgsvolum i Norge, men med unaturlig lave skattegrunnlag, hvor den høyeste skatten av den omsetningsbaserte minimumsskatten og vanlig selskapsskatt vil være den gjeldende i hvert enkelt tilfelle.

Dette medlem viser til at forslagene ikke fikk flertall i Stortinget. Det er likevel positivt at enkelte av forslagene ser ut til å bli fulgt opp av regjeringen i større eller mindre grad. Dette medlem ser blant annet fram til konklusjonene til utvalget som skal vurdere om skatterådgiveres opplysningsplikt bør utvides.

Dette medlem viser videre til Innst. 338 S (2016–2017) om Dokument 8:86 S (2016–2017) – Representantforslag fra Snorre Serigstad Valen om tiltak mot svart økonomi og skatteomgåelse, der det ble foreslått konkrete endringer i forskrift om land-for-land-rapportering for å tette smutthullene. Heller ikke dette forslaget fikk flertall i Stortinget. Dette medlem ser likevel frem til regjeringens konklusjon etter høringsrunden om denne forskriften, som nylig ble avsluttet. Dette medlem viser i denne forbindelse til at en gjennomgang fra Publish What You Pay Norge av høringssvarene viser at om lag fire av fem høringsvar bekrefter at det er smutthull i dagens forskrift, og at disse bør tettes.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til behovet for et bredt skattegrunnlag for at Norge skal kunne finansiere fremtidens velferdsstat. Samtidig vet vi at skatteinntekter fra forretningsvirksomhet har sunket i OECD-landene de siste 30 årene. Både OECD og EU erkjenner at skattesystemet vårt ikke er tilpasset en ny og mer globalisert økonomi. Dette medlem viser til at aggressiv skatteplanlegging har blitt et ord flere og flere har blitt kjent med. Aggressiv skatteplanlegging vil ikke si at selskapene gjør noe ulovlig, men det innebærer en skattetilpasning som kan være skadelig for enkelte lands evne til å opprettholde en velferdsstat samtidig som det bidrar til å øke ulikhetene i samfunnet og derigjennom tilliten til samfunnsstrukturen som vi er avhengige av.

Dette medlem slutter seg til at det er behov for internasjonale løsninger. Initiativene i OECD, som BEPS, er viktige – og vi har fått til skritt i riktig retning gjennom avtalene vi har inngått på området, men de internasjonale avtalene går ikke langt nok. OECDs BEPS-avtale løser så langt heller ikke problemene knyttet til den digitale økonomien, fordi den krever fysisk tilstedeværelse i et land. Dette medlem viser til at flere av høringsinstansene derfor tok til orde for nasjonale ordninger på dette området.

Dette medlem viser til at de fleste er enige i at den billigste og mest effektive måten å løse klimaproblemet på ville vært å innføre en globalt harmonisert skatt på CO₂. Det har imidlertid vært jobbet med dette i 30 år uten at vi har lyktes. I stedet har det vokst frem regionale og nasjonale løsninger for å redusere klimagassutslippene. Dette medlem viser til at dersom vi nå skal sette oss ned og vente på at internasjonalt harmoniserte avtaler skal løse også dette problemet vil det gå for lang tid, og vi vil sette velferdsstaten vår slik vi kjenner den, på store prøver.

Dette medlem viser til at det også er viktig med like konkurransevilkår for nasjonale og globale aktører. Ved ikke å ta tak i de utfordringer vi står overfor hva gjelder aggressiv skatteplanlegging, kan det bidra til at norske aktører også ser seg nødt til å flytte virksomheten ut av landet. Det vil kunne medføre at samfunnet går glipp av ytterligere skatteinntekter.

Dette medlem viser til at det i høringen om forslaget var en relativt unison tilslutning til forslaget. Det var kun én høringsinstans som uttrykte bekymring for hva en utredning kunne føre til, mens alle andre høringsinstanser mente at en utredning var et nødvendig første steg på veien. En utredning som foreslått er en første start på å finne løsninger på det økende problemet med aggressiv skatteplanlegging og dens negative følger. En utredning vil kunne avdekke hvilke modeller som best kan ivareta digitale arbeidsplasser i Norge, og samtidig sikre balanserte løsninger også for digitale forretningsmodeller.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede ulike muligheter for å skattlegge verdiskapingen i Norge fra multinasjonale selskaper med digital inntjeningsplattform samt vise hvordan en slik skatt kan innføres på en måte som senere kan harmoniseres med et ventet tilsvarende skatteregime i EU.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne og Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen bruke internasjonalt samarbeid aktivt til å støtte opp om et felles europeisk system for skattlegging av multinasjonale selskaper, inkludert en midlertidig modell for selskaper med digital inntjeningsplattform.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge vekt på følgende momenter i utredningen om skattlegging av verdiskapingen fra multinasjonale selskaper med digital inntjeningsplattform:

- Kildeskatt på royalties og lisenser
- Rapportering av inntekter fra plattformene
- Digital omsetningsavgift og merverdiavgift betalt av plattformene
- Omvendt kredittfradrag
- Hvordan fange opp skattetilpasning gjort gjennom skatteparadiser
- Norsk tilslutning til et fremtidig Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB)
- Krav til åpenhet gjennom krav til å publisere hva selskapene betaler i skatt i hvert land hvor de har omsetning
- Vurdere hvordan man kan gå foran med nye krav til hva et fast driftssted i et land innebærer
- Hvordan Norge kan være en pådriver i OECD for at enhetlig skattlegging innarbeides i OECDs mønsterskatteavtale
- At kildeskatt og merverdiavgift trekkes fra bank eller kredittkort ved kjøp av tjenester over landegrensene.
- Kildeskatt på kjøp fra utlandet av selskaper i Norge
- Hvordan krav om enhetlig skattlegging kan innarbeides i våre multinasjonale avtaler.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I, II og III fremmes av komiteenes medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Framskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding IV fremmes av komiteenes medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Framskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen betydelig forsterke arbeidet med skattlegging av multinasjonale selskaper med liten fysisk tilstedeværelse blant annet gjennom aktivt arbeid i OECD samt støtte til arbeidet i G20, og vurdere mulige midlertidige modeller for skattlegging av selskaper med digital inntjeningsplattform, i tråd med intensjonen i Representantforslag 69 S (2017–2018).

II

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte, og senest innen høsten 2019,

med en vurdering av hvordan Norge skal følge opp arbeidet som er gjort i OECD.

III

Stortinget ber regjeringen vurdere hvilke konsekvenser innføring av en omsetningsavgift tilsvarende den som er foreslått av EU-kommisjonen, vil ha for skattlegging av multinasjonale selskaper, norsk næringsliv og norsk eksportnæring.

IV

Dokument 8:69 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Bastholm om å utrede en norsk skatt for selskaper med digitale inntektsmodeller – en «Google-skatt» – vedtas ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 8. mai 2018

Henrik Asheim

leder

Elin Rodum Agdestein

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Finansdepartementet v/statsråd Siv Jensen til finanskomiteen, datert 18. januar 2018****Dokument 8:69 S (2017-2018) Representantforslag om å utrede en norsk skatt for selskaper med digitale inntektsmodeller – en Google-skatt**

Jeg viser til forslag fra representanten Une Bastholm som er oversendt finansministeren til uttalelse. I representantforslaget bes regjeringen utrede ulike muligheter for å kunne skattlegge verdiskapningen i Norge fra multinasjonale selskaper. Forslaget er særlig rettet mot globale teknologiselskaper som kjennetegnes ved at de kan levere tjenester av stort omfang i et marked, men ha liten eller ingen fysisk tilstedeværelse der.

Etter gjeldende internasjonale skatteregler er fysisk tilstedeværelse sentralt for å kunne skattlegge utenlandske selskaper som har aktivitet i flere land. Selskapsskatten er i hovedsak en kildebasert skatt på overskudd – det vil si at den baserer seg på at inntekter skattlegges der de oppstår (der produksjonen skjer eller merverdier skapes). Det betyr at hvis et utenlandsk selskap selger varer og tjenester til forbrukere i Norge, og det skjer uten at selskapet er fysisk til stede her, vil vi normalt ha begrenset beskatningsrett til inntekter fra slikt salg. For skatteformål anses den relevante økonomiske aktiviteten (verdiskapningen) å skje andre steder enn i Norge. Dette vil normalt også være i tråd med de økonomiske realitetene.

Merverdiavgiften er derimot en generell skatt på omsetning av varer og tjenester og bygger på destinasjonsprinsippet. Destinasjonsprinsippet innebærer at det er det land hvor forbruket skjer, som har beskatningsretten. Så når et par sko selges til en forbruker i Norge, kan vi normalt ikke skattlegge skoprodusenten i utlandet for inntektene, men vi kan ilegge merverdiavgift på salget som skjer her. Beskatningsrett til selskapets inntekter tilligger i stedet det landet (eller de landene) hvor den relevante aktiviteten skjer. På samme måte kan ikke andre land uten videre skattlegge for eksempel våre olje- og gassprodusenter av inntekter fra olje og gass som selges inn i deres markeder.

Som Bastholm skriver, er det riktig at de internasjonale reglene (om fordeling av beskatningsrett) er under kraftig press: Europakommisjonen uttaler for eksempel i en meddelelse fra september 2017, at gjeldende regler ikke er tilpasset måten de store teknologiselskapene driver virksomhet på; og Rådet i EU har gitt Kommisjonen i oppdrag å utrede nye regler i 2018. Videre har G20-landene bedt OECD om å utarbeide en rapport om beskatning av den digitale økonomien innen 2020 (foreløpig rapport skal foreligge innen april 2018).

Det er flere grunner til at gjeldende regler er under press: For det første kan det fra markedsstatens perspektiv oppfattes som urimelig at svært lønnsomme globale selskaper kan opptjene store inntekter i deres marked, mens bare en liten del av fortjenesten kan skattlegges der. Det er riktignok ikke noe nytt fenomen at selskaper kan selge varer og tjenester i et marked med liten eller ingen fysisk tilstedeværelse, jf. f.eks. postordresalg. Omfanget av slike transaksjoner, f.eks. gjennom digitale plattformer, har imidlertid økt kraftig over flere år, og muliggjøres i stor grad av den teknologiske utviklingen. Ifølge The Economist (6. mai 2017) er verdens fem mest verdifulle børsnoterte selskaper nå Alphabet (Google), Amazon, Apple, Facebook og Microsoft.

I den internasjonale debatten argumenterer flere for utvidet beskatningsrett for markedsstaten, ut fra det syn at det kan skje verdiskapning der (for skatteformål) selv om den fysiske tilstedeværelsen er liten. Særlig vises det til at brukermedvirkning, for eksempel gjennom utlevering av data, kan utgjøre en betydelig merverdi i digitaliserte forretningsmodeller. I det pågående internasjonale arbeidet ser man derfor på muligheter for å endre det internasjonale regelverket, slik at selskapenes økonomiske (eller digitale) tilstedeværelse kan få større betydning enn i dag.

Et annet forhold som legger press på skattereglene er mangelfull beskatning av de multinasjonale selskapene i hjemlandet og andre land som har beskatningsrett. Hvis selskapenes inntekter hadde blitt mer effektivt skattlagt i disse landene, ville presset mot det internasjonale regelverket neppe vært like sterkt. Det finnes for eksempel mange tilfeller av at teknologi og andre verdifulle immaterielle eiendeler er blitt plassert i lavskattelend, eller i land som har særlig gunstige skatteregler for inntekter fra slike eiendeler. Dette er sentralt fordi inntjeningen til disse selskapene i vesentlig grad er basert på utnyttelse av teknologi og andre immaterielle eiendeler. En utvikling der avkastning fra slike eiendeler får stadig større betydning og kan utgjøre en vesentlig del av inntektsgrunnlaget, ser man også innenfor mer tradisjonell virksomhet. Skatteplanlegging som involverer immaterielle eiendeler (patenter, varemerker mv.) er derfor ikke begrenset til de store teknologiselskapene.

At multinasjonale selskaper kan oppnå beskatning på nivåer som ligger langt under «normale» skatteinivåer, er uheldig og kan medføre at nasjonale selskaper taper i konkurransen med de multinasjonale. Lav beskatning av multinasjonale selskaper er også uheldig

av hensyn til hele systemets legitimitet. Å begrense mulighetene til å drive aggressiv skatteplanlegging gjennom slike mobile skattegrunnlag har derfor vært helt sentralt i det internasjonale skattesamarbeidet de siste årene, og man må forvente at dette arbeidet vil ha positive virkninger.

Som den internasjonale debatten viser, kan det være behov for ytterligere tiltak for å motvirke uheldige virkninger av dagens system. Relevante tiltak kan være å innføre kildeskatter på betalinger for digitale tjenester mv., eller en ny omsetningsavgift («*equalisation levy*») på visse transaksjoner. Slike skatter vil kunne begrunnes bredere enn bare å fange opp den økonomiske aktiviteten (verdiskapningen) som skjer i markedsstaten. Denne type skatter vil i mindre grad være egnet til å treffe selskapenes overskudd, fordi det er bruttoinntekter eller omsetning som utgjør grunnlaget, men til gjengjeld vil skattegrunnlaget kunne være mer robust mot tilpasninger.

Som jeg skrev i en kronikk i Aftenposten 29. desember i fjor, mener jeg Norges primære mål må være å bidra til at man finner omforente løsninger internasjonalt. Jeg tror dette er nøkkelen til å kunne skattlegge multinasjonale selskaper effektivt, samtidig som man reduserer mulighetene for uheldige tilpasninger og tilfeller av dobbeltbeskatning. Felles løsninger vil gi mer forutsigbarhet for skattyter. Dette er også EUs primære mål, men EU har uttalt at man i fravær av globale løsninger, vil vurdere egne EU-løsninger. Omsetningsavgift er en aktuell løsning som diskuteres. Hensikten er å skattlegge store teknologiselskaper med omfattende inntekter i EU.

Hvordan en slik omsetningsavgift kan utformes, drøftes også i OECD i forbindelse med arbeidet som skal munne ut i en foreløpig rapport i april 2018. Sentrale vurderinger her er hvordan en slik avgift ev. kan utformes uten å komme i konflikt med landenes internasjonale forpliktelser og hvilke typer av digitale transaksjoner som ev. skal ilegges avgiften. Norge deltar aktivt i dette arbeidet og ønsker å bidra til å finne felles løsninger internasjonalt.

